

Syllabus of XI Arts

1. Marathi

भाग - १	
अ. क्र.	पाठ, कविता
१.	स्वतंत्रतेचें स्तोत्र (काव्यानंद) - स्वातंत्र्यवीर वि. दा. सावरकर मामू - शिवाजी सावंत
२.	प्राणसई (कविता) - इंदिरा संत
३.	अशी पुस्तकं - डॉ. निर्मलकुमार फडकुले
४.	झाडांच्या मनात जाऊ (कविता) - नलेश पाटील
५.	परिमळ - प्रल्हाद केशव अत्रे
६.	दवांत आलिस भल्या पहाटी (कविता) - बा. सी. मर्ढेकर

भाग - २	
अ. क्र.	पाठ, कविता
७.	'माणूस' बांधूया! - प्रवीण दवणे
८.	ऐसीं अक्षरें रसिकें (संतकाव्य) - संत ज्ञानेश्वर
९.	वहिर्नीचा 'सुसाट' सल्ला - शोभा बोंद्रे
१०.	शब्द (कविता) - यशवंत मनोहर
११.	वाङ्मयीन लेण्याचा शिल्पकार - सुमती देवस्थळे
१२.	पैंजण (कविता) - नीलम माणगावे कवितेचे रसग्रहण

भाग - ३

अ. क्र.	साहित्यप्रकार
१.	नाटक- साहित्यप्रकार-परिचय हसवाफसवी - दिलीप प्रभावळकर
२.	ध्यानीमनी - प्रशांत दळवी
३.	सुंदर मी होणार - पु. ल. देशपांडे

भाग - ४

अ. क्र.	उपयोजित मराठी
१.	सूत्रसंचालन
२.	मुद्रितशोधन
३.	अनुवाद
४.	अनुदिनी (ब्लॉग) लेखन
५.	रेडिओजॉकी

भाग - ५

अ. क्र.	व्याकरण
१.	शब्दशक्ती
२.	काव्यगुण
३.	वाक्यसंश्लेषण
४.	काळ
५.	शब्दभेद

2. English

SECTION ONE (Prose)

1.1	Being Neighborly	<i>Louisa May Alcott</i>
1.2	On to the Summit : We Reach the Top	<i>Tenzing Norgay</i>
1.3	The Call of the Soil	<i>Venkat Iyer</i>
1.4	Pillars of Democracy	<i>Dr. Babasaheb Ambedkar</i>
1.5	Mrs. Adis	<i>Sheila Kaye-Smith</i>
1.6	Tiger Hills	<i>General Ved Prakash Malik</i>

SECTION TWO (Poetry)

2.1	Cherry Tree	<i>Ruskin Bond</i>
2.2	The Sower	<i>Victor Hugo</i>
2.3	There is Another Sky	<i>Emily Dickinson</i>
2.4	Upon Westminster Bridge	<i>William Wordsworth</i>
2.5	Nose versus Eyes	<i>William Cowper</i>
2.6	The Planners	<i>Boey Kim Cheng</i>

SECTION THREE (Writing Skills)

3.1	Expansion of Ideas	-
3.2	Blog Writing	-
3.3	E-mails	-
3.4	Interview	<i>J. Krishnamurti</i>
3.5	Film Review	-
3.6	The Art of Compering	-

SECTION FOUR (Genre-Drama)

4.1	History of English Drama	-
4.2	The Rising of the Moon	<i>Lady Gregory</i>
4.3	Extracts of Drama	-
	(A) A Midsummer Night's Dream	<i>William Shakespeare</i>
	(B) An Enemy of the People	<i>Henrik Johan Ibsen</i>

3. Hindi

क्र.	पाठ का नाम	विधा	रचनाकार
१.	प्रेरणा	त्रिवेणी	त्रिपुरारि
२.	लघुकथाएँ (अ) उषा की दीपावली (आ) मुस्कुराती चोट	लघुकथा	श्रीमती संतोष श्रीवास्तव
३.	पंद्रह अगस्त	गीत	गिरिजाकुमार माथुर
४.	मेरा भला करने वालों से बचाएँ	व्यंग्य	डॉ. राजेंद्र सहगल
५.	मध्ययुगीन काव्य (अ) भक्ति महिमा	मध्ययुगीन काव्य	संत दादू दयाल
	(आ) बाल लीला	मध्ययुगीन काव्य	संत सूरदास
६.	कलम का सिपाही	रेडियो रूपक	डॉ. सुनील देवधर
७.	स्वागत है !	प्रवासी साहित्य-कविता	शाम दानीश्वर
८.	तत्सत	प्रतीकात्मक कहानी	जैनेंद्र कुमार
९.	गजलें (अ) दोस्ती (आ) मौजूद	गजल	डॉ. राहत इंदौरी
१०.	महत्त्वाकांक्षा और लोभ	वैचारिक निबंध	पटुमलाल पुन्नलाल बख्शी
११.	भारती का सपूत	जीवनीपरक उपन्यास अंश	रांगेय राघव
१२.	सहर्ष स्वीकारा है	नई कविता	गजानन माधव 'मुक्तिबोध'

क्र.	पाठ का नाम	विधा	रचनाकार
१३.	नुक्कड़ नाटक (अ) मौसम (आ) अनमोल जिंदगी	नुक्कड़ नाटक	अरविंद गौड़
१४.	हिंदी में उज्ज्वल भविष्य की संभावनाएँ	भाषण	डॉ. दामोदर खड़से
१५.	समाचार : जन से जनहित तक	लेख	डॉ. अमरनाथ 'अमर'
१६.	रेडियो जॉकी	साक्षात्कार	अनुराग पांडेय
१७.	ई-अध्ययन : नई दृष्टि	आलेख	संकलन
●	मुहावरे		
●	भावार्थ : भक्ति महिमा और बाल लीला		
●	रसास्वादन		
●	रेडियो जॉकी और रेडियो संहिता		
●	पारिभाषिक शब्दावली		
●	ज्ञानपीठ पुरस्कार प्राप्त हिंदी साहित्यकार		
●	हिंदी साहित्यकारों के मूल नाम और उनके विशेष नाम		
●	मुद्रित शोधन चिह्नदर्शक तालिका		

4. Economics

क्र.	प्रकरणाचे नाव
१.	अर्थशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना
२.	पैसा
३.	विभाजन मूल्य
४.	महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था
५.	भारतातील ग्रामीण विकास
६.	भारतातील लोकसंख्या
७.	भारतातील बेरोजगारी
८.	भारतातील दारिद्र्य
९.	भारताचे १९९१ पासूनचे आर्थिक धोरण
१०.	भारतातील आर्थिक नियोजन

5. Social Studies

विभाग - १

अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव
१.	समाजशास्त्राची ओळख
२.	पाश्चिमात्य आणि भारतीय समाजशास्त्रज्ञांचे योगदान
३.	समाजशास्त्रातील मुलभूत संकल्पना
४.	सामाजिक संस्था
५.	संस्कृती
६.	सामाजीकरण
७.	सामाजिक स्तरीकरण
८.	सामाजिक परिवर्तन

विभाग - २

उतारे

6. History

१.	आद्य शेतकरी.....
२.	भारतातील आद्य नगरे .....
३.	भारतातील ताम्रपाषाणयुगीन गाव-वसाहती .....
४.	वैदिक काळ .....
५.	जनपदे आणि गणराज्ये .....
६.	भारतातील दुसरे नागरीकरण .....
७.	भारत आणि इराण (पर्शिया) .....
८.	मौर्यकालीन भारत .....
९.	मौर्योत्तर काळातील भारत .....
१०.	भारतीय इतिहासातील नवे पर्व .....
११.	दक्षिण भारतातील राजसत्ता .....
१२.	भारत, वायव्येकडील देश आणि चीन .....
१३.	भारत, श्रीलंका आणि आग्नेय आशिया.....
१४.	दिल्लीची सुलतानशाही, विजयनगर आणि बहमनी राज्य
१५.	मुघलकालीन भारत.....
१६.	स्वराज्य ते साम्राज्य .....

7. Geography

अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव
१.	भू-हालचाली
२.	विदारण आणि विस्तृत झीज
३.	अपक्षरणाची कारके
४.	हवामान प्रदेश
५.	जागतिक हवामान बदल
६.	महासागर साधनसंपत्ती
७.	हिंदी महासागर - तळरचना आणि सामरिक महत्त्व
८.	जीवसंहती
९.	आपत्ती व्यवस्थापन
१०.	प्रात्यक्षिक

8. EVS

अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव
१.	पर्यावरण आणि शाश्वत विकास १.१ पर्यावरणाचे आंतरशाखीय स्वरूप १.२ व्याप्ती आणि महत्त्व १.३ राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संस्था १.४ पर्यावरण संरक्षणात व्यक्तीचे योगदान १.५ शाश्वत विकास
२.	परिसंस्था २.१ परिस्थितीकीची व्याप्ती २.२ परिसंस्थेची रचना व कार्य २.३ परिसंस्थेचे प्रकार २.४ परिसंस्थेची गतिशीलता २.५ परिसंस्थेच्या सेवा २.६ प्रजातींचे परस्परावलंबन व संबंध २.७ परिस्थितीकीय उन्नत अनुक्रमण
३.	जैवविविधता ३.१ जैवविविधता म्हणजे काय ? ३.२ जैवविविधतेचे स्तर. ३.३ जैवविविधतेची मूल्ये. ३.४ भारत : एक बहुविधजैव विविधता असलेला देश ३.५ जैवविविधतेला होणारे धोके. ३.६ मानव आणि वन्यजीव संघर्ष. ३.७ जैवविविधतेचे संवर्धन.

४.	नैसर्गिक संसाधने ४.१ पाणी ४.२ जंगल ४.३ अन्न ४.४ जमीन ४.५ खनिजे ४.६ नैसर्गिक संसाधनांचा शाश्वत वापर.
५.	आपत्ती ५.१ आपत्ती ५.२ आपत्तीचे प्रकार ५.३ नैसर्गिक आपत्ती ५.४ मानवनिर्मित आपत्ती ५.५ आपत्तीचा परिणाम ५.६ आपत्कालीन संच ५.७ कृती

9. Health and Physical Education

अ.क्र.	पाठाचे नाव
१.	शारीरिक सुदृढता विकसन
२.	स्थूलता
३.	निसर्ग व आहार
४.	योग आणि मुद्रा
५.	उत्तेजक द्रव्ये
६.	दुखापतीचे व्यवस्थापन
७.	आधुनिक तंत्रज्ञानाकडून सक्रियतेकडे
८.	खेळातील व्यवसाय संधी
९.	विविध खेळ
१०.	विविध क्रीडा स्पर्धा
○	खेळाडूंच्या यशोगाथा
○	प्रात्यक्षिक कार्य